

VSTAJA ZRELA V TRSTU

Ameriški in angleški vojaki, vsakih okoli 15.000, sede v Trstu takorekoč na pragu komunistične revolucije. — Po splošnem prepričanju nevtralnih časnika samo ta vojaška sila zadržuje splošno vstajo in priklopitev Trsta k Jugoslaviji.

Amerikanci so večinoma na Primorskem pod poveljstvom generala sira Johna Hardinga, v Sredozemlju pa pod poveljstvom generala Williama Morgana, angleškega poveljnika za vezniških čet.

Amerikanci so novinci in nimajo vojaških izkušenj kot jih imajo Angleži. Amerikanci ponosno nosijo znake ameriške 88. divizije, ki je prebila nemško utrjeno črto ob reki Minturno in je nato gnala Nemce do Brennerjevega prelaza in čez ter pri tem vjela 300.000 Nemcev. V resnici pa so večinoma sami novinci, ki so bili le malo izvežbani. Med njimi jih je zelo malo, ki so se bojevali od Salerna skozi Italijo proti severu do končne zmage. Ameriški vojaki so na 65 šrangah visoko v mrzlih hribih, kjer je le malo vasi in posameznih kmetij. Prebivalci pa so Slovenci. Kjerkoli pa stoji kakšna hiša, je na njej razločena zastava z rdečo zvezdo in napisom "Živel Tito!" ali pa "Živela Jugoslavija!"

Vsaka ameriška straža 12 vojakov je po telefonu zvezana z močnejšo posadko kje v ozadju. Okoli njih so majhne vasi, kjer je komunistični dozorel in kjer novi osvobodilni odbori vladajo občinam. Vsi ti Slovenci so zaradi krivice postopanja proti zaveznikom in poslušajo protizavezniške govore po radio iz Beograda.

Slovenci se sploh ne zmenijo za zavezniške oblasti in ž njimi kar najmanj mogoče sodelujejo in le toliko, da od njih dobijo živež in obleko. Nimajo pa radi Amerikancev, ne Angležev in tega prav nič ne prikrivajo.

Tri četrtine prebivalstva (Italjanov) v Trstu želi, da bi zlasti Amerikanci za vedno ostali v mestu in si ne želijo več, da bi prišlo še kdaj do takih spopadov s Slovenci, kakor so bili od 1. maja do 12. junija, ko je jugoslovanska ar-

mada vdrla v mesto in so prišli na dan podtalni Slovenci popolnoma oboroženi.

Danes je Trst na zunaj naravnost krasen in lepo se razvijajoč. Po izloženih oknih vise veliki kosi govedine in po drugih trgovinah je mogoče videti vse razkošne stvari za one, ki imajo denar.

Trgovine so večinoma italjanske, Slovenci pa so delali v ladjedelnicah v Trzinu in v Ilva je klarni. Trst sploh nima mnogo industrije.

Slovenci so bili v času fašistične vlade zelo zatirani, zlasti v gospodarskem oziru. Vse slovenske šole so bile zaprte, ker fašizem je hotel vse Slovence poitaljančiti.

Če je kak narod imel le malo vzroka postati komunističen, tedaj so ga imeli Slovenci v Trstu in zato so prišli takoj na dan, ko sta se zrušila fašizem in nacizem. Bili so dobro organizirani. Bili so partizani in oboroženi in so hoteli gospodariti Trstu po svoji volji.

Slovenski partizani so osvobodili Trst, Trzin in vso Primorsko, pa prišli so Angleži in Novozelandci, pa so rekli Slovincem, kot bi rekel kak londonski policist: "Tega ne morete delati!" Jugoslovanski partizani so se pod zavezniškim pritiskom umaknili, toda v Trstu je še vedno dovolj Slovencev, ki se ozirajo proti vzhodu na Jugoslavijo in še dalje proti vzhodu na Rusijo ter so trdno prepričani, da bo Trst s Primorsko slednjič pravično priključen k Jugoslaviji. Na 5 Via Carducci imajo svoje urade jugoslovanska misija in zastopniki mnogih odborov ter delajo noč in dan in čakajo na dan, ko bo prišlo novo osvobodjenje.

Na Via Machiavelli imajo že občinske moke, ki bodo prevzeli upravo mesta, ko napoči njihov dan. Upajo, da se bo vse dogodilo mirno, toda pripravljeni so tudi na boj.

ITALJANSKI KABINET ODPSTOPI

Ministrstvo Farruccio Parrija je v soboto odstopilo, ker so ga prejšnji teden pričeli zelo napadati liberalci in je zlasti njihov voditelj Benedetto Croce zahteval, da se narodna osvobodila vlada razširi s tem, da pridejo v kabinet tudi moške, ki ne pripadajo nobeni stranki.

Parri, ki je bil partizan, je nasprotoval liberalcem, ker bi s tem pri vladi dobili preveliko moč. V četrtek je liberalna stranka Parriju naznanila, da ostopi iz kabineta in ravno tako so storili krščanski demokrati, demokrati in laboristi in tako je Parri ostal samo s strankami actionistov, socialstov in komunistov. Jasno je bilo, da na vladi ne more več ostati, vsled česar je odstopil.

Italjanska kabinetska kriza

Kraljevi namestnik, prestolonaslednik princ Umberto je poslal posebni aeroplan v Palermo na Sicilijo, da pripelje v Rim 85 let starega Vittorio Orlando, da mu poveri nalogo sestaviti novi kabinet. Orlando je bil v razgovoru s princem 50 minut.

Orlando se navzlic svoji visoki starosti najpogostejše imenuje, da bo postal ministrski predsednik mesto odstopivšega Ferruccio Parrija.

Socialistični voditelj Pietro Nenni je rekel, da je Orlando za socialiste sprejemljiv, da sestavi novi kabinet. Najbrže ga bodo sprejeli tudi komunisti.

Orlando je še edini od štirih velikih, ki so bile poglavitne osebe na versailleski mirovni konferenci po prvi svetovni vojni. Orlando se politično nagiblje na desničarsko stranko in je nekoč rekel, da ni pravično ko ga preganjati zaradi tega, ker je bil fašist.

NEMIRI V PALESTINI

Oboroženi teroristi, najbrže zionisti (židje) so razstrelili dve postojanki obrežne straže v Tei Aviv, nato pa so z avtomatičnimi puškami pričeli streljati na vojake, od katerih so jih 14 ranili. Ta napad je bil najbrže izveden zaradi tega, ker je bil v četrtek ponoči v tamošnji bližini vstavljen nek parnik, ki je pripeljal begunce, pa ni imel dovoljenja.

Vojaške straže s teh postojank stalno stražijo obrežje, da ne bi begunci nepostavno prihajali v deželo.

Predsednik obiskal svojo mater

Predsednik Truman je tiho odšel iz Bele hiše in se odpeljal v Grandview, Mo., na farmo svoje matere, kjer je preživel svojo mladost.

Predsednik je sedel na predsedniški aeroplan "Sacred Cow" ob 8.28 dopoldne in svojo odhoda ni naznanil, dokler ni bil v hiši svoje matere, katero je hotel presenetiti in ji osebno voščiti k njemu 93. rojstnemu dnevu. Pri njej pa je ostal samo dve uri, nakar se je zopet vrnil v Washington.

Konferenca za UNO se je pričela

V nedeljo se je v Londonu v Church House poleg Westminsterke opatije pričela konferenca pripravljalne komisije za United Nations Organization (UNO).

Na konferenci v Londonu je zastopanih 51 držav po 50 delegatih, katero je pozdravil Philip J. Noel-Baker, angleški državni minister in je tekom svojega otvoritvenega govora obširno govoril o atomski bombi ter rekel, da bo UNO kontrolirala atomsko silo.

"Človek jo je naredil; človek jo mora kontrolirati," je rekel. "Nasa vlada mora skupno z Združenimi narodi postaviti neko sredstvo, po katerem bodo združeni možgani naših največjih mož, da bo izdelana atomska sila, ki bo služila človeštvu, ne pa ga uničevala."

Pripravljalna komisija je imela prvo sejo 27. junija v San Franciscu, takoj po zaključku konference Združenih narodov. Ta komisija ima nalogo izdelati načrte in pripraviti ves material za veliko konferenco za ustanovitev UNO, ki se bo najbrže pričela v Londonu prvi teden v januarju.

Ko bo ustanovljena UNO, bo postavljen njen glavni tajnik, ki bo najvplivnejši državnik in diplomat na svetu.

Sedanja konferenca bo mogoče zborovala kake štiri tedne, ker je vse sklepe in zaključke treba prestaviti v najmanj štiri poglavitne jezike. Posebno ruski delegat Andrej A. Gromiko vedno zahteva, da je dovoljenega dovolj časa, da je mogoče natančno pregledati in proučiti zapiske in da se more posvetovati s svojo vlado v Moskvi.

Gromiko je rekel, da Sovjetska Unija iskreno želi, da je postavljena močna UNO, da bo mogla varovati svetovni mir.

Angleški delegat Gladwyn Jebb je priporočal, da se zapisnik izdaja samo v angleškem in francoskem jeziku, da se ne izgubi preveč časa; Gromiko, pa je zahteval, da je vedno izdan v štirih poglavitnih jezikih: angleščini, francosčini, ruščini in španščini.

Na tej konferenci so se oglašali tudi časnikaški poročevalci in čehoslovski častnikar Ivan Kerno, je rekel, da so ameriški časopisi potvrdili delovanje izvršnega odbora, ko so pisali samo o nesporazumu med delegati, o "ruski obstrukciji" in o "ruskih protipredlogih," kot

da na konferenci ne bilo ničesar drugega.

Delegati so vse to potrdili in ameriški delegat Adlai Stevenson, ki nadomestuje Edwarda R. Stettinusa, je rekel, da je

bilo angleško časopisje ravno tako slabo. Slednjič je predsednik konference Noel Baker predlagal, da v bodoče časnikarji vse točno in nepristransko poročajo.

Kongresno zasedanje

Predlog za omejitev pravic delavskih organizacij in v prid kaznovanja unij v slučaju štrajkov. — Zakon proti raketirjem. — Ureditev cen poljskih pridelkov.

WASHINGTON, 26. novembra. — Glasovanje glede predloga, ki določa, da se ustanovi zakon, ki bi določal kazni za delavske organizacije, katere odredijo štrajk svojih članov

dasiravno so z delodajalci preje podpisale pogodbe, da njihovi člani ne bodo štrajkali ne da bi so pogajanja obeh strank ne uvaževala do končnega sporazuma, se dosedaj se ni vršilo. Tozadevni predlog, katerega je vložil kongresnik May (demokrat iz Kentuckyja), določa, da unije, katere so svojočasno podpisale pogodbe s podjetništvom, ne smejo odrediti štrajk proti podjetništvu za dobo enega leta.

Kongres se bavi sedaj tudi z zakonskim predlogom proti takozvanim raketirjem. — Ta predlog je vložil kongresnik Hobbs (demokrat iz Alabame). Predlog določa, da bode vsakdo, ki dejanski nastopi proti meddržavni trgovini in prometu, in tudi vsadko, ki potom ropanja tovornih vozov, ki vzdržujejo tovorni meddržavni promet, kaznovan na ta način, da mora plačati deparno kazen v znesku \$10.000.00 ali pa da mora iti za dobo dvajsetih let v zapor. Namen tega predloga je napraviti konec ropanju tovornih avtomobilov, kateri zločini se v novejšem času vedno bolj množe, tako da se skoraj dnevno dogaja, da roparji napadajo farmerje, kateri vozijo svoje pridelke v mesta, da jim odvzamejo truke z blagom vred, kar potem prodajajo svojim zaveznikom v mestih.

Kongresnik Pace, (demokrat iz Georgije), je vložil zakonski predlog, ki določa za vso republiko cene poljskih pridelkov tako, da bodo farmerji v bodoče dobili 31 odstotkov večje cene.

ne za svoje pridelke kakor jih dobivajo sedaj, dariravno je vrednost dolarja padla glede cen nekaterih potrebščin za več kakor 60 odstotkov.

Posvetovanja med zastopniki osrednje vlade in delavskih organizacij ne napredujejo povoljno in radi tega je pričelo skoraj 200.000 delavcev Gen. Motors Corp. v Michiganu in drugih državah zopet z stavko. Pogajanja med delavskimi organizacijami in podjetništvom se vrše že dva meseca, toda dosedaj še vedno ni prišlo med obema strankama do zaželenega sporazuma.

General Motors Corporacija ima sedaj 260.000 vslužbencev, kateri so organizovani, dočim imajo te organizacije z družbo podpisane pogodbe. Teh 260.000 vslužbencev spada k organizaciji C. I. O. Nadalnjih 26.000 družbenih vslužbencev spada k drugim unijam. Poleg tega ima družba 73.000 vslužbencev, ki dobivajo stalne letne plače in so zaposleni v družbenih uradih v raznih državah, kjer ima družba svoje tovarne. Tekom vojne je imela družba skoraj pol milijona vslužbencev.

NEMIRI V IRANU

Združene države so se obrnile naravnost na Moskvo za pojasnilo glede operacij rdeče armade v severnem Iranu, kjer so veliki nemiri.

Položaj v Iranu se naglo bliža krizi, katero bo ameriška nota še pospešila.

Združene države so dobile postavne pravice v Iranu pred dvema letoma, ko so predsednik Roosevelt, Churchill in Stalin na konferenci v Teheranu podpisali listino, ki je Iranu zajamčila popolno neodvisnost. Diplomati so dobro vedeli, da bo v Iranu prišlo do diplomatskih zapletov in sporov, ker se v deželi dotikajo ruski in angleški interesi.

Francoski list napada ameriške vojake

Pariz, 21. novembra (ONA). — Francoski socialistični list "Le Populaire" danes ostro napada ameriške vojake in posveča mnogo svojih stolpcev na prvi strani temu problemu.

"Prisotnost ameriških vojakov je brez dvoma zelo zanimiva in nam bo dolgo ostala v spominu. Obžalovanja vredno pa je, da nas obdarujejo nekateri teh gostov s spomini, katerim bi se rade volje odrekli. List poroča, kako je bil eden njegovih nastavljenec nedavno napaden in resno ranjen od gruč pištanih ameriških vojakov in dodaja naslednje:

"Ameriška armada bi morala biti v stanju, da brzda nekoliko bolj učinkovito one svojih vojakov, katere spušča na svojo bodo v našem Parizu."

VEDNO HUIŠI BOJI NA JAVI

Indonezi so napadli Banoeng, poletno prestolico Jave, angleški aeroplani pa so bombardirali dve indoneški propagandni radijski postaji v sredini Jave.

Boji so bili v teku na petih krajih na 425 milj dolgi črti čez Javo: okoli Batavije, Bandoenga, Semarangja, Ambarave in Soerabaje.

Angleške vojaške oblasti so sklenile, da bodo zelo ostro nastopile proti indoneškim patriotom, ker so baje kruto ravнали z angleškimi vojaki.

Takoj v pričetku napada na Bandoeng je v mestu in njegovi okolici bilo ubitih okoli 40 Indonezov. V severnem delu mesta so mladi in oboroženi Indonezi, v predmestjih pa so uporniki čez ulice položili hlobo in druge zapreke.

POŠILJANJE PAKETOV

Jugoslovansko poslanstvo v Washingtonu, D. C., nam je poslalo naslednje obvestilo v javo:

"Paketi, ki jih tukajšnji izseljenci pošiljajo kot dar, prihajajo v D. F. Jugoslavijo, vendar brez označbe G. L. V. V. in brez spremnega pisma, ki bi služilo kot dokaz, da je paket namenjen kot darilo.

"Da se prepreči, da jugoslovanske carinske oblasti zahtevajo plačilo carine za takšne pakete, je potrebno, da imajo ti paketi vidno označbo: — "G. L. V. V." in da se jim doda spremno pismo, s katerim se potrjuje, da je paket poslan kot darilo."

Gornja navodila so važna za vse one, ki žele svojem v Jugoslaviji poslati pakete v srčno pomoč.

(Spremnno pismo naslovljena ga na prejemnika, prilepnite na paket. Na pismu je treba nalepiti tudi znamko za 5 centov, kot običajno za navadno pošto v Evropo.)

Po daljšem posvetovanju s angleške vojaške in civilne oblasti sklenile, da razbijejo radijski postaji v Semarangu in Jogjakarti, 55 milj južno od Semarangja, da so preprečili nadaljnji poziv upornikov na narod, da se dvigne proti vsem tujcem na Javi.

Predno so radijski postaji porušili, so z letaki posvarili prebivalstvo, da se izseli iz bližine postaj.

Letalci, ki so se vrnili na svojo postojanko, so sporočili, da sta bili obe postaji zelo poškodovani, postaja v Jagjakarti pa popolnoma porušena.

V Semarangu, 250 milj vzhodno od Batavije, je angleška artilerija, kateri je pomagala tudi križarka Sussex, odbila indoneški tančni oddelek 1000 vojakov. Križarka Sussex je izkrcala mornarje.

Nemški znanstveniki prišli v Ameriko

Pred dvema tednoma je prišlo pod močno stražo ameriških vojakov v Ameriko 88 nemških znanstvenikov, ki vedo za mnogo znanstvenih tajnosti. Prišli so iz Havre in v New Yorku so jih sprejeli ameriški častniki v civilni obleki, naložili so jih v avtomobile ter v spremstvu straže na motornih kolesih, naglo odpeljali iz pristanišča.

Po posebnem naročilu iz Washingtona na pomolu ni smel biti noben poročevalec in noben fotograf.

Vojni urad je že pred več tedni naznanil, da bodo prišli nemški znanstveniki v Ameriko, kjer bodo nadaljevali svoje znanstveno delo.

Zopet jeruzalemski mufti — El Hussein

Jeruzalem, 21. novembra. (ONA) — Arabski politiki so nanovo ustanovili takozvani visoki arabski odbor, katerega so morali pod angleškim pritiskom razpustiti leta 1937 radi vloge, katero je bil igral v arabski vstaji v sveti deželi v letih 1936 do 1939. Predsedništvo tega odbora so rezervirali znanemu Hadju Amin El Husseinu, bivšemu jeruzalemskemu muftiju in nacističnemu propagandistu.

Trenotno živi mufti neke v Franciji pod strogim nadzorstvom. Zahtevano je celo, da se ga obtoži kot vojnega zločinca, in sicer iz različnih razlogov, med katerimi tudi radi tega, ker je organiziral v Jugoslaviji muslimanske legije, ki so se borile za Hitlerja.

Tukajšnji arabski listi poročajo, da je imenovan v omejeni visoki arabski odbor 13 članov, od katerih živi 12 v Palestini, trinajsti, ki je predsednik, pa neke v bližini Pariza. Njegov sedež bo ostal tako dolgo prazen, dokler se ne pojrne v Palestino.

Oblikovanje tega odbora, katerega tajnik je postal Musa El Akami, bratranec muftija, pomeni veliko zmago muftijeve stranke, takozvanih Husseinov, ki imajo v odboru tudi večino in bodo imeli radi tega poglavito besedo pri odločitvah glede uporabe verskih denarnih fondov znanih pod imenom U. L. E. M. A.

Obenem pa velja zadeva tudi kot zmaga onih britanskih uradnikov v Palestini, ki so si več čas prizadevali doseči, da se zadušijo vse obtožbe proti temu arabskemu prvaku ter da se mu celo dovoli povratak v Palestino.

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

: 52nd YEAR :

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.-; ZA POL LETA — \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

ZA JUGOSLAVIJO — \$8.- LETNO: \$4.- ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš soboto, nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

Ameriška enotnost temelji na mnogih kulturah

Vodilni ljudje na vzgojnem polju Amerike priznavajo v čezdalje širšem obsegu, da je zelo potrebno, da se Američani seznanijo s kulturnim ozadjem in kulturnimi doprinosi različnih narodnostnih in drugih skupin, ki tvorijo ameriško prebivalstvo. Tako znanje in poznavanje izvora naše ameriške kulture, pravijo vzgojni voditelji, bi neizmerno obogatilo ter poživilo ameriško kulturo, a obenem pa bi pospešilo idejo enotnosti in enotnosti v deželi, ki itak setoja iz najrazličnejših verskih, narodnostnih in rasnih skupin ter izvorov. Istočasno bi znanje v to smer zmanjšalo obstoječe mednarodnostne in medrasne ter medverske napetosti, kar bi nam, pri neso boljše delovanje demokracije v vsakdanjem življenju.

Sole in organizacije v mnogih mestih in krajih, kot v Springfieldu, Mass., Minneapolisu, Minn., Clevelandu, O., ter v drugih so že dalj časa kazale precej interes za ozirom na kulturne vrednote in pridobitve posameznih narodnostnih skupin. V mestu New Yorku pa je vzelo dogodek, ki se je pripetil med italijanskimi in zamorskimi šolskimi dečki, da so šolske oblasti spoznale potrebo in vrednoto vzgoje na tem polju.

Omenjeni incident, ki je narasel skoro v rasni izgrede, je povzročil v New Yorku mnogo razpravljanja v listih in drugače in mnogi za javno dobrobit zavestni državljani so ostro obsojali in grajali newyorške šole, ker se ne brigajo dovolj za ustvaritev boljšega medsebojnega razumevanja med šolarji in študenti, ki pripadajo različnim rasnim, verskim ter narodnostnim skupinam. Posameznikom so se v kritiki pridružile tudi razne organizacije za javni dobrobit in posledica je bila, da je dr. John E. Wade, nadzornik newyorških šol, objavil v enem največjih mestnih dnevnikov vrsto navodil, ki so jih dobili šolski vodje in učitelji v svrhu pospeševanja boljšega medsebojnega razumevanja med študenti, kot tudi v svrhu pobijanja rasnih in verskih predsodkov.

Ta navodila vključujejo podatke o kulturi raznih skupin ter prikazujejo kako je ta kultura posameznih skupin vplivala na skupni razvoj in napredek Amerike. V enem izmed omenjenih instrukcij učiteljem in šolskim vodjem je posebno poudarjeno, "da je treba šolo pohajajoči mladini tekmo učenja literature, umetnosti in glasbe predložiti doprinos različnih plemen in narodov na teh poljih. Na ta način bodo imeli naši otroci priliko priti v stik s kulturno dedščino vsake posamezne skupine."

Eno od navodil svetuje "naj se študente navaja k temu, da bodo sami odkrili in razpravljali o izrednih doprinosih raznih skupin na polju človeškega napredka, ter družbe kot take. Narodnosti h katerim pripada ta ali oni genij, ki je prinesel človeštvu kako veliko iznajdbo ali slično naj se ne omenja kot bi se jo hotelo vsiliti drugim v spoštovanje in vzgled, ampak naj se to dejstvo le rahlo podčrta." To pomeni, da kadar so omenjena imena kot Tesla, Einstein ali Carnegie, naj se narodnostnega ali drugega teh genijev enostavno navede kot dejstvo, da je bil n. pr. Tesla Jugoslovian, Einstein žid in Carnegie Škot.

V enem od navodil je priporočeno "uvajanje narodnih plesov, pesmi, božičnih ljudskih pesmi (carols) itd., s čemer bi se najbolje pokazalo sličnost verskih, narodnih in podobnih obredov, praznovanj in običajev." V mnogih ameriških mestih in krajih je imela ameriška javnost že dolgo let priliko, da je od časa do časa videla narodne plesne Jugoslovance, Čehov, Poljakov, Madžarov, Rusov, Grkov, Litincev, ter drugih, in divila se je lahko pogosto lepemu zbornemu petju raznih narodnostnih skupin. Newyorške ljudske šole so dobile tudi instrukcije, da se da študentom pobudo za razprave o verskih praznikih židov in kristjanov, kar bo vcepilo spoštovanje do verskega prepričanja vseh posameznih skupin. Priporočila se dalje sodelovanje z verskimi in drugimi organizacijami, katerih cilj je boljše medsebojno razumevanje in spoštovanje."

V svojem članku newyorški šolski nadzornik tudi izjavlja, "da se je razvilo in organiziralo sestanke, delavnice in slično, kar vse zbližuje starše in otroke ter učitelje, kot tudi cerkev in javne ustanove na podlagi sosedstva." K temu dostavlja, da je bil še leta 1943 imenovan odbor v svrhu dajanja nasvetov z ozirom na medsebojne človeške odnose.

Slučaj, ki smo ga že prej omenili, je povzročil temeljito preiskavo, ki je dognala, da je zbražba med italijanskimi in zamorskimi fanti bila predvsem posledica protislovja v teoriji in praksi, kar se pogosto pripeti. Obenem je bilo dognano, da so nekatere šole upoštevale navodila za pospeševanje boljšega medsebojnega razumevanja ter tudi žele uspehe, dočim so nekatere šole bile v tem docela neuspešne in spet druge sploh niso uvajale tega nauka o grajenju skupnosti in enotnosti. Mesto se je sprico tega samo zavdelo svoje tozadnje odgovornosti in prvi dokaz temu je dejstvo, da je prostovoljno resigniralo več kot 20 članov prej omenjenega odbora pa so obdoli žili šolski svet, da jim v tehzirih ni šel na roko, zato so se naj ustanovili sami svoj odbor v svrhu uvedanja vzgojnega

programa za boljše razumevanje med raznimi skupinami, obenem pa zahtevajo preiskavo, ki naj dožene zakaj se programa v to smer ni izvajalo, kot tudi preiskavo uprave celotnega šolskega sistema v New Yorku.

Take in podobne akcije, ki so posledica incidenta spoprijema med višješolskimi študenti dveh različnih skupin, nam dokazujejo, da je uvedanje vzgojnih programov v tem pogledu nujno in važno. Mnoga mesta bi morala sprejeti in uvesti te vrste programe. Dogodek, ki se je odigral v New Yorku pričča, da leži precejšen del odgovornosti za uspeh ali neuspeh takih programov na posameznih mestih ali krajih samih. Predstavniki različnih narod. skupin in drugih skupin bi morali pokazati posebno zanimanje v to smer ter vplivati na svoje lokalne šole naj uvedejo in razvijejo tak vzgojni program. Ako recimo Slovenci podvzamejo akcijo in odgovornost v tem pogledu, v krajih kjer živijo, bodo sami pripomogli, da bodo boljše poznani med ameriškim prebivalstvom svojega kraja, a istočasno pa bodo tudi doprinesli k edinstvi in enotnosti dežele v splošnem. To seveda velja za vse druge skupine, kajti vzgojni programi za doseg boljšega medsebojnega razumevanja in poznavanja stremijo za tem, da se ustvari med ameriškim ljudstvom edinstvo in brez ozira na raso, narodnost ali versko prepričanje ...

(F. L. I. S. — Common Council.)

ZA OSVOBOJENJE NAŠIH BRATOV V TRSTU, ISTRI IN PRIMORJU

Združeni odbor južno-slovenskih Američanov je organiziral kampanjo z ozirom na apel na predsednika Trumana in državnega tajnika Byrnesa za pravično verzijo meje med Jugoslavijo in Italijo, katere je bila vzpostavljena na podlagi verskega mira.

Ta akcija ZOJSA je doslej pokazala dobre rezultate. Nič čudnega ni torej, ako mnogi prijatelji Jugoslavije v Ameriki, v veliki meri oni, ki niso jugoslovanskega porekla, izražajo željo, da se ta kampanja izvede v večjem obsegu nego je to v začetku predvideval Združeni Odbor.

Ustrezajoč tem željam ter sugestijam patriotov, ki jim je pri srcu svetovni mir, Združeni odbor ponovno apelira na vse naše ljudi, na organizacije in ustanove, da svoje delo v tem oziru še ojačajo in razširijo ter naberejo nadaljnjih podpisov za apel kateri bo poslan predsedniku Trumanu in tajniku Byrnesu. Posebno se obračamo do onih naših organizacij in posameznikov, ki dosedaj še niso dobili pripravljenih tiskovin ali pol za zbiranje takih podpisov, da se nemudoma obrnejo na nas, da jim iste pošljemo. Medtem je treba, da vsi skupaj gremo energično na delo in dobivamo podpise, obenem pa moramo ljudi tudi pripraviti, da je jugoslovanska zahteva glede Trsta, Istre in Primorja popolnoma upravičena in je naša dolžnost, da jo podpiramo ako hočemo v svetu ohraniti mir. Naj ne bo ni ene zabave na kateri bi se ne pobiralo

podpisov, niti ene same nasebine kjer bi ne bila pola podpisana, in nobene skupine, ki ne bi vzela te zadeve v pretes in pokrsbela za kroženje pol v svrhu nabiranja podpisov. Tudi našim ljudem izrečno polagamo na srce, da ni treba zbirati podpisov le okrog naših ljudi, pač pa tudi okrog drugih v vaših naselbinah in sosesčinah. — Podpise moramo dobiti med čim širjim krogom državljanov naše velike republike. Kakor delajo naši ljudje skupno z ostalimi Američani in državljani za vsako drugo stvar pravičnosti in skupne potrebe, tako moramo sedaj pridobiti svoje državljanje, da sodelujejo z nami za doseg pravične in demokratične ureditve primorskih meja.

Važno je, da se izvedenje te akcije ne omeji na kak ozki krog ljudi. Nasprotno, moramo gledati, da pritegnemo v to akcijo čim večje število ljudi, a še posebno mladine, ker se s tem doseže širše plasti naroda, zaeno pa na ta način narasča zanimanje za stvar in se dosežejo lepši uspehi.

Združeni odbor naproša vse one, ki so že nabrali polne polne podpise, da jih pošljejo v urad takoj, ker bo s tem olajšano delo možem v uradu, ki

POŠILJANJE DENARJA V STARI KRAJ

Sedaj je odprta denarna pošiljatev v staro domovino. Denarne pošiljateve se nakazujejo v dolarjih, v Jugoslaviji pa so izplačane v dinarjih po kurzu dneva izplačila.

ZA VSAKO POŠILJATEV DENARJA JE TREBA izpolniti listino, na kateri mora pošiljatelj navesti ime prejemnika in če ima družino, tudi število oseb v družini in mora listino s črnilom podpisati. Po te listine pišite nam in Vam jih bomo poslali, da jih izpolnite.

DENAR S STROŠKI IN PRISTOJBINAMI POŠILJAMO SEDAJ PO NASLEDNJI CENI:

Do \$50. — za stroške \$1.25

Od \$50. do \$100. — " " \$1.50

KDOR HOČE POSLATI PO KABLU, NAJ DODA ŠE \$2.25 za kabel; po zračni poti pa 30c.

Za Zaradi sedanjih razmer je priporočljivo za denarno nakazila poslužiti se kabelske službe.

Ne pošiljate denarja, ako niste uverjeni, da se prejemnik nahaja na dotičnem naslovu.

POZOR!

Listino ali prošnjo izpolnite, podpisite in jo pošljite nam skupno z denarno nakaznico. Na zadnji strani listine pa še prej natančno preberite pojasnila glede izplačljivosti denarja, itd.

SLOVENIC PUBLISHING CO

::: POTNIŠKI ODDELEK :::
216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

S časom naprej

Ignac Musich.

Čas pomika se.

Ura tika svojot pot:

Tik, tak, tik, tak ...

Stalno — skozi vse.

Črno noč, tuga, žalost;

Šum, tiho — vse porsod.

A sama nikamor ne dospel.

Leta naša rine,

Tako enakomerno

Lozejo na rane nam —

In vsem.

Če to zdi se nam primerno

Ali če stresa nas,

Ko se capira objem.

Gremo naprej s časom vred,

Z zavistjo v srcu ...

Ali če je tam ljubezen,

Živeč po vzoru.

Ali če trla nas bolezen,

Gremo naprej s časom vred,

S časom vred.

Včasih zdi se nam krivično.

Ko usoda tako trda je.

Po drugi strani pa pravično.

Da nihče ne more iz vrste.

Na potu so pa postojanke.

Oltarji so, za dobra dela ...

Kjer sušijo se solze —

Odstranjanje grozne se

preostanke.

Da, tam, potem postnega

dela.

Po težavah težkih dni ...

Bo spet enkrat mladina pela.

Kjer križan narod bil —

In kjer krone kaplje.

Še danes se suše.

niso številne in bodo preoblo-

žene z delom ako bodo prišle

pole v urad vse naenkrat proti

koncu zbiranja podpisov. Ko

je pola izpolnjena s podpisi,

jo pošljite nazaj v urad Zdr-

ženega odbora.

Važno je tudi, da se zbere

doneske za Združeni odbor in

to posebno med jugoslovanskimi

ljudmi. Odbor ima pred seboj

še veliko dela, važnega dela

in to pomeni izdatke. Zdru-

ženi odbor nima drugih sred-

stev za vršenje svojega dela

kot doneske, ki jih dobi od na-

roda. Obseg dela je odvisen od

tega koliko sredstev bo Zdru-

ženi odbor imel na razpolago

čimveč sredstev, tembolj bo

Odboru omogočeno delovanje

za zmago demokracije in ohran-

itev miru.

Tem potom se Združeni odbor

zahvaljuje vsem onim, ki so

sodelovali v tej kampanji

In pomnite, da lahko dobite

dodatne pole za zbiranje pod-

pisov ako tako želite. Pišite

na:

United Committee of
South-Slavic Americans
465 Lexington Ave.,
New York 17, N. Y.

Pišite po pole takoj, kajti vsak dan odlašanja pomeni, da je izgubljenega toliko dragocenega časa v borbi za našo boljše bodočnost, za zagotovitev pravičnega miru v svetu in demokratiških prilik za vse svobodoljubne narode sveta.

(ZOJSA)

ROJAK PONESREČIL V RUDNIKU

Butte, Mont. — Poročam, da se je 18. oktobra ponesrečil Frank Gelze v rudniku, Butte, Montana in 21. oktobra umrl, starosti 50 let.

Doma je bil iz vas Brega pri Ribnici, Slovenija, kjer zapušča mater in sestro, če so še žive v teh žalostnih časih in več sorodnikov.

Njegov oče je umrl pred več leti v Leadville, Colo.

Naj jima bude lahka tuja zemlja.

S pozdravom.

Mrs. F. Elz.

IZ SHEBOYGANA

V Sheboyganu, Wis. je umrl Blas Skrube, star 57 let in doma s Štajerske. Zapušča ženo, dva sinova, oba v armadi, tri poročene hčere, dva brata in več vnukov.

RAZGLEDNİK

MAKSIMILIJANOVO ZLATO

Leta 1867 postala je reka Rio Grande, oziroma sedanja meja med Združenimi državami-Mehike in Zjed. državami Severne Amerike, cilj dvoje različnih vrst "premagancev". Od severa so bežali proti Mehiki premagani vojaki vojske naših južnih držav, ker se niso upali podati se četam naših severnih držav, katere so zmagale v naši državljanski vojni. Ti vojaki so odhajali na južno stran Rio Grande, da si poiščejo srečo in bodočnost v Mehiki ali pa še dalje proti jugu, v državah srednje Amerike in onstran Rio Grande, oziroma v Mehiki, so tedaj ostavili cesarja Maksimilijana, — po Napoleonu III. proglašena lutkarskega vladarja, — ki je nekaj časa "sedel" na prestolu zadnjega pravega mehikanskega vladarja, cesarja Montezuma. Ko so domačini Mehike vjeli in odstavili lutkarja Maksimilijana habsburškega, so njegovi pristasi na ravno bežali proti severu, oziroma proti meji Združenih držav onstran rek Rio Grande in Rio Bravo.

Kako je habsburški Maksimilijan, ki je bil brat znanega Franc Josipa, oziroma avstrijskega cesarja, bežal v Queretaro: kako so ga v Queretaru domačini par mesecev kasneje vjeli: in kako ga je potem rodoljub in osvoboditelj Mehike, Benito Juarez, čegar predniki so živeli v Mehiki predno je bila Amerika "odkrita", dal ustreliti, — vse to je povsem znana zgodovina. — Ko je Maksimilijan stal ob zidovju in čakal na "srečno kroglo" je dal vsakemu mehikanskemu vojaku po en zlatnik in vsakega posebej naročil naj dobro meri. Te zlatnike je seveda prav lahko dal vojakom, kajti iz Avstrije je pripeljal v Mehiko obilo zlata, katerega je rod-bina Habsburžanov tekot stoletij nakradla od svojih — tedaj "zvestih podanikov". So li bili omenjeni zlatniki zadnji denar, s katerim je Maksimilijan razpolagal, o tem zgodovina ne pove, toda znano je, da sta se Maksimilijan in njegova cesarica Carlota, (ki je radi revolucije ponorela), dokaj smilila domačinom naroda Yaqui v državi Sonori, in da sta se ta dva človeka morala tudi "smisliti" zvestim "podanikom" tedanjega avstro-orskega "veličanstva". Fran Josipa, ki je nekako milostno vladal na Dunaju, v Teksasu je še mnogo ljudi, kateri se še dandanašnji baviyo s zginolimi zakladi ustreljenega Maksimilijana.

Med bivšimi vojaki naših južnih držav, kateri so tedaj sklenili, da ne bodo nikdar več živeli v Združenih državah in ki so radi tega tedaj potovali po divjini proti Rio Grande, je bilo tudi šestero vojakov iz države Misouri, toda njihova imena niso znana. Tedaj so prijezdili v državo Texas ter jездili dalje po takozvani "poti", ki se imenuje "Chihuahua Trail" proti Presidio del Norte ob Rio Grande. Na poti Chihuahua Trail, so se sestali z karavano vozov, ki je prihajala iz Mehike.

Konji te karavane so bili izredno izmučeni in karavani je načeljeval nek Avstrijec, ki je pa govoril tudi angleščino. Bivši konfederativni vojaki so mu povedali, da je Chihuahua Trail poln sovražnih domačinov ali "indijancev" in drugih lopovov, in avstrijski vodja karavane mu je tem povodom zaupno povedal, da so njegovi vozovi naloženi z moko ter je konfederativnim ubeglim vojakom ponudil dobro plačo, ako gre-

(Konec prihodnjic.)

DARILNI PAKETI ZA SVOJCE V STAREM KRAJU

S posredovanjem svetovnoznane — AMERICAN EXPRESS COMPANY, nudimo čitateljem izvanredno službo pošiljanja darilnih paketov svojcem v staro domovino.

Za pošiljanje je bilo izbrano blago, ki ga vsaka družina potrebuje in cene so zmerne.

V cenah so vključeni vsi stroški: vrednost blaga, zavijanje, poštnina itd.

Paket šte. K-1: \$8.10

- 2 funta kave
- 1 funt kakao
- 1/2 čaja
- 7 unč čokolade
- 1 kana mesa
- 2 funta mleka v prahu
- 1 funt riža
- 1 funt suhega sadja
- 4 kose mila

Paket šte. K-2: \$6.85

- 1 funt žemne kave
- 1/2 funta čaja
- 1/2 funta čokolade v kosu
- 1 funt gruba (split peas)
- 1 funt leče
- 1 funt makaronov
- 1 funt farina
- 1 funt, "powdered" mleko
- 20 bonillon cubes
- 1 steklenica "lemon crystals"
- 2 kosa mila

Paket šte. K-3: \$8.60

- 6 parov moških nogavic
- 3 župni robci
- 1 par podplatov
- 2 para vrvice za čevlje
- 1 varnostna britve
- 20 varnostnih rezil
- 1 brivsko milo
- 1 zobna ščetica
- 1 koska zobnega praška
- 2 kosa mila
- 200 tablet vitamina B1

Paket šte. K-6: \$7.30

- 1 par moških čevljev (navedite v naročilu velikost): popolnoma vezani; treba jih je samo sesiti.

- 3 pare nogavic
- 2 para vrvice za čevlje
- 1 kana mazila za čevlje

Paket šte. H-500: \$7.80

(Posebno za otroke)

- 1 funt "powdered" mleka
- 1 funt "hard candy"
- 1 lb. čokolade
- 1 funt farine
- 1 suhih banan
- 1 funt riža
- 1 funt sladkega kosa
- 1 funt oranžne marmalade
- 1 funta čaja
- 4 pakete juhe

Paket šte. H-501: \$7.50

(Posebno za otroke)

- 2 funta kave
- 1 lb. sladkega kosa
- 2 (3 1/2 oz. kante) Kipperd snacks
- 1/2 funta dehidrirane noodle juhe
- 1 1/2 funta riža
- 1 funt cornbeef hash
- 1 funt juhe
- 100 cigaret
- 1/2 funta raznega suhega sadja

Ne naročate darilnega paketa za v stari kraj, ako ne veste za gotovo, da oseba za katero je paket namenjen, je na označenem naslovu.

NAROČILA SPREJEMA:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

(POTNIŠKI ODDELEK)

216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

Kupite en "extra" Victory Bond ta teden!

PISMO IZ NOTRANJSKE

Poroča FRANK TROHA

Nadaljevanje...

Pismo matere moje žene je precej obsežno, toda je v njem več stvari opisane, kar nima pomena za širšo javnost, torej ga ne bom prepisoval v celoti, pač hočem prepisati samo tista poročila, ki so tako strašna, da se človeku pri čitanju kar lasje ježijo. In morda tudi jaz sam tega ne bi verjel, da mi je to kdo drugi povedal. — Ker je pa to pisano z roko postarane žene ki je ves čas stranske morije ostala na domačih tleh ter na lastne oči videla in bila živa priča, kaj je okupator tam počel in kako su mu pomagali domači izdajalci belogardisti. Poročilo v pismu iz leta 1942. se glasi:

"Strašno hudi dnevi so bili pri nas, ko je grozna vojska udarila v naše kraje in vasi. V neprestanem strahu po dnevi in po noči smo trepetali in čakali najhujšega ter bili pripravljeni na beg, ne vedoč kam bi bežali. Ko se je pojavil sovražnik v naši vasi, smo vedeli da nas bo zadelo najhujše in zdelo se nam je kot bi nastal sodni dan. Sovražnik je začel neumiljeno moriti naše mlade fante in može. Nekateri so pa v avtih vozili v logar v internacijo. Bilo je 30. julija 1942 leta, strašen dan za našo vas. Pred Mehačevim gradom so izdajalci in belogardisti sodili naše fante in može. 42 moških po številu so obsodili na smrt in jih ubili. Nekateri so pa kosili po zavodih in niso slutili kaj jih čaka. Bilo jih je 9 po številu, ko so kosili: Kobencelj Janez in 2 sina, (to je bil Janez Poje posestnik-kmet, med prvo svetovno vojno je bil v Ameriki in tudi v Barbertonu). Lukov France, Grajšev Jože in še nekateri drugi. Pa so neprimerno prišli k njim Italjani ter jim rekli, naj odložijo kose in osel-nike in naj jim gredo pokazati pot na Poljane. Nesrečneži so se Italjanom pokorili in odšli z njimi. Komaj so pa v Jeremidolu krenili s ceste in dospeli v grič, je mitraljeza zaregljala in ubili so vseh devet. Priča, ki je videla streljanje teh nedolžnih moških, je potem povedala, kako so reveži prosili Italjane, da jih naj puste pri življenju. Kako strašno in milo je prosil Kobencelj, da ga ne bi ustrelili in njegova dva sina, da niso nič zakrivila. Nobena prošnja pa ni zalegla nič in vseh devet je umrlo strašne smrti. Kolikor se spominjam, so jih tistega dne ubili 52 moških, v internaciji so jih pa odpeljali 40 in od teh jih je potem tam umrlo 20. Tam v logarju sta tudi umrli Franetov Janez in Bajcev France. (Franetov Janez, to je Janez Janež, on je bil že dvakrat v Ameriki in tudi tukaj v Barbertonu. — Bajcev France je pa sin našega barbertonskega samotarja Franka Bajce.)

"Drugi dan po strašni moritvi so prišli na požigat. Ogenj je strašno prasketal in požiral hiše in druga poslopja. Ljudje so reševali živino, voli in krave so tulili, prašiči cvlili, ljudje pa kričali in jokali. Nad nami so pa leteli avijoni in bombardirali kar se ni bilo uničeno. Ne morem vsega natančno popisati kako strašno je bilo. Čudim se, da nismo prišli ob pamet, kar nas je še ostalo pri življenju, po vsej zbežanosti in prestanemu strahu. Potem se je pa začelo še drugo zlo, kar se nismo doživeli je prišlo nad nas. Nastalo je pomanjkanje, nobene reči se ni dalo dobiti. Živeža ni bilo, da smo se ohranili pri življenju, smo si vsaki dan skuhalo malo neslanega krompirja. Za denar kdor ga je imel, se ni dalo nič kupiti. Stradanje se je potem nadaljevalo, da so ljudje popolnoma onemogli, nekateri se hoditi niso mogli. In dosti boljše ni tudi sedaj, ko so že za nami dolga tri leta, pomanjkanje se čuti vse povsod, pomoči ni pa od nikoder. Denar tudi sedaj nima nobene veljave, ker nič ni, kar bi se moglo za potrebo kupiti. Izboljšalo se je le toliko, da sedaj nekoliko prejemamo na karte in dobimo kar nam je odmerjeno, kar poprej nismo imeli. Dokler je bilo gorko vreme, smo še nekoliko prestali, ker smo lahko hodili bosi in se za silo zavili v kakšne cunjice. Sedaj smo pa vsaki dan v večjem strahu, ki se nam približuje zima. Čevljev se ne da nikjer dobiti, tako tudi ne zimske obleke. Morda pride od kje pomoč in morda se nas bo kdo usmilil in nam kaj poslal. Ker če ne nobene pomoči ne dobijemo za zimo, jo marsikdo ne bo preživel."

Dalje v pismu je omenjeno nekaj družinskih podrobnosti, nato pa zopet sledi opisovanje poznějšíh bojev, morenja in klanja po okoličinah uničevanja domov nesrečnih ljudi.

"Kakor smo prizadeti od sovražnika pri nas, tako so tudi po drugih vaseh. V Prezidu in okolici je tudi vse požgano, po Bajtah je vse požgano in dosti ljudi pobitih in poklanih. (Pri Bajtah se pravi okolici južno nad Prezidom, kjer je dosti hiš ki so raztresene posamezno po gričih in po pobočjih vse tja do Milanovega Vrha.) Moja sestra Mici je umrla v internaciji v Italiji. Brata Jožeta so pa zaklali ustaši. (Omenjena sestra je bila poročena pri Bajtah in se je reklo pri Ožboltu, zakonca sta imela šest-najst otrok in v prvi svetovni vojski je bilo njihovih sedem sinov. Torej to je bila že stara ženska, pa so jo odgnali Italjani, da je potem tam v internaciji poginila. Omenjeni brat Jožeta je bil pa znani Jože Pintar; hišo je imel na Babnempolju in svoječasnno je bil v Ameriki, bil je že prileten človek, pa vseeno mu ni bilo prizanešeno). Ostali moški kar jih je ostalo on je bil že dvakrat v Ameriki in tudi tukaj v Barbertonu. — Bajcev France je pa sin našega barbertonskega samotarja Franka Bajce.)

"Drugi dan po strašni moritvi so prišli na požigat. Ogenj je strašno prasketal in požiral hiše in druga poslopja. Ljudje so reševali živino, voli in krave so tulili, prašiči cvlili, ljudje

Pismo

PISMO IZ DOLENJSKE

New Orleans, La. — Dragi gospod urednik! — Prosim, dajte ta dopis v "Glas Naroda", ki ga je pisal moj oče iz Zabajke vasi, Novo mesto.

Mrs. J. Ridolfo.

Pismo v prepisu se glasi: — Skoraj je že pet let od kar nisem mogel pisati in velik čudež, da smo še živi ostali. Bilo je grozno, ker so nam dan in noč grozili iz smrti v naši vasi. Ni hiše, da bi bila prizadeta. Dvajset hiš je porušeni ali zgoreli, čez dvajset oseb pobitih. Mesta so pol porušena, vasi požgane. Vse šole pokončane. To ni mogoče popisati. Vsi Slovenci bi bili pokončani, da se ni to klanje nehalo. Živimo po pasje, ne človeško. Draginja je strašna. Naša sorodnica Zagorka iz Smoline vasi nam je pomagala. Dala nam je mlika, žita in moke. Tako smo ji veliko dolžni.

so ga tako mučili, da se ne da povedati. Enkrat se je vršil boj med sovražnikom in Partizani, takrat so bili tudi Nemci prišli že k nam. Nemci so napadli partizane od grada, partizani so bili pa na Hribu, po končanem boju in streljanju so ležali mrtvi in ranjeni partizani vse od Franetove hiše pa do Otročjega hriba. Ranjene partizane so potem mučili, razbijali so jim glave, lomili roke in jih klali, če je še kateri imel kaj življenja. Potem so jih morali ostareli moški voziti na britof in tam je ležalo 20 ubitih partizanov. Na britofu jih je sovražnik ssekal in sezul čevlje ter pustil ležati nage, dokler jih niso pokopali."

(Ker sem po t istih krajih nekoč skakal z drugimi otroci, ko smo se igrali in prirejali razne igre, naj podam nekoliko pripombe: — Cesta ki pelje iz Loza preko polja v Babnempolju dalje v Prezid, preseka med Babnim poljem in Prezidom nekdanjo kranjsko-hrvaško mejo. Na severni strani ceste je hrib in tam je skupina hiš in grad, kamor je grajska gospoda v poletnih dneh hodila z Dunaja na svoje "počitnice". Torej v tem gradu so se nastanili Nemci, kakor je razvidno v pismu in potem od tam napadli partizane, ki so bili na drugem hribu na južni strani ceste in kjer stoji tudi skupina hiš in tam je tudi omenjena Franetova hiša. Od tam dalje prodi zapadu je pa omenjeni Otročji hrib, kateri je dobil svoje ime že pred davnimi leti in otroci se ga poslužujejo za svoje igranje in tako sem se ga nekoč tudi jaz. Vse to ozemlje se pa drži skupaj nekako v obsegu pol milje. Jaz si ne bi bil nikoli predstavljal, da se bodo kdaj tam vršili tako strašni boji in v tako množičnem številu umori našega mirnega ljudstva. Pred mnogimi leti je bil vas razdejal Turek, ko je hotel na svoje uničevalne pohode v naše kraje. Takrat je ostala živa samo ena ženska "baba" in po njej je potem nova vas dobila svoje ime Babnempolje. Morda ob priliki se kaj opišem iz zgodovine iz tistih krajev. — Končno naj še omenim en izrek iz pisma, v katerem moja tašča opisuje kako se je bilo pripetilo sinu Francetu in kaj je pretrpel zadnja tri leta:)

"Naš France je bil tudi v internaciji, sedaj je v bolnišnici v Ljubljani, je bolan na pljučih in je bil operiran. 6 tednov je že tam in je jako slab, nič ne vem kdaj bo prišel domov in če bo sploh še kdaj ozdravel. V italjanskem napadu se mu je pohrečilo, da ni prišel Italja nom v roke. Ko so pa Nemci prišli k nam so ga pa vjeli in odpeljali v Nemčijo ter je tam

Zato Vas prosimo Tebe in sestro v Montani, da nam pomagate. Imam že 84 let, pa bi rad umrl. Pred dvema leti so me že prevedeli ali sem ozdravel zopet. Hčeri Albini so Nemci ves vrt uničili; posekali so ji sedem jablan. Na njivi so izkopali jarke in žico napeljali. Kdo bo pa to zasipal? Suša je bila pa velika in nimamo kaj spraviti. Zima je pa pred vrati. Po naši njivi so vojski pokopani in križi postavljani. Denar še ne velja poslati, ker ni bank, da bi premenile v naš denar. Prosim Vas, da pošljete sladkorja, ker mi ga dobimo samo 1/4 kg na mesec. Nimamo čevljev in obleke. Pismo od Tebe in Mimi je bilo dva meseca. Ubijamo se z enim praščem, da bomo saj zabeljeno jedli. Drva pa imamo za ogenj napraviti v tej zini. Ne morem več pisati, roka se mi trese. Drugič spet kaj več. Pozdrav Tvoj oče in mati.

prebil tri leta. Ko so ga izpustili je bil še malo živ od vsega neprestanega trpljenja in stradanja. On je bil v največjem in najhujšem logarju, vedal je kako so jih strašno tepli in mučili, kako dosti jih je umrlo od hudega trpinčenja. Rekel je da so se dogajale tako strašne reči, da sploh vrjeti ne more kdor vsega tega ni videl."

Pismo je prišlo preko Francije in je bilo pisano 10. septembra, če bi bilo šlo preko Italije gotovo ne bi bila dovolila italjanska cenzura, da bi prišlo nam v roke. Ker tam nekeje v Italiji so si napravili neko posebno oblast in dovoljenje, da smejo nekaj počenjati, kar drugje ni dovoljeno. Tudi tej nepostavni cenzuri bo prišlo enkrat konec in tudi izvedeli bomo, kdo je temu kriv, da se pisma v Italiji zadržujejo.

Torej sedaj, ko dobivamo poročila katera so resnična, kaj vse so naši svojci prestali v domovini v letih okupacije, nam vse naše prekanje ne more poklicati nazaj k življenju ti sočernih žrtev, ki so bile po nedolžnem mučene in umorjene. Resnica je tudi, da se naš tep-tani narod ne bi bil ubijal med seboj, kriv je okupator ki si je napravil načrt, da slovensko ljudstvo pokonča in izbriše z zemlje. In da se mu je peklen-ski načrt posrečil, bi bili šli vsi drug za drugim, tisti ki so se upirali in tisti ki so svoj narod izdajali in ga prodajali sovražniku. Da je sovražnik imel bolj-šo srečo, ne bi bil koncem konca delal razlike, poteptal bi bil vse, od preprostega vaškega pastirja do najvišjega inteligenta in nič se ne bi bil oziral kakšne vere je kdo, najbo cigan ali pa rimskokatoličan. — Saj imamo dovolj izkušnje iz preteklosti.

Preživeli ljudje v Jugoslaviji imajo tudi dovolj izkušnje, da ne bodo več silili v tiranijo kakršno so bili deležni v bivši monarhistični Jugoslaviji. Sedaj hočejo da so krivci kaznovani, žrtve maščevane in sedaj si hočejo zgraditi varnost, da jih ne bo več pahnila v zlo kakršno so že prestali. Sedaj se uresničujejo sanje dolgoletnih bojev. Sedaj se uresničuje tisto za kar se je potegoval Matija Gubec, ki so ga v Zagrebu kronali z železno razbeljeno krono in ga potem še raztrgali na kose. In sedaj se uresničuje tisto za kar so, se dolga leta bojevali kmetje ter se puntali graščakom in višji gospodski ki je stoletja tlačila in izmagovala slovensko ljudstvo. Tako torej prihaja tisto za kar so se bojevali predniki našega naroda pred več leti. In sedaj bodo maščevane žrtve s katerimi niso imeli usmiljena graščaki in druga gospoda. In sedaj bodo maščevani tolminski uporniki,

ko so se pred več let borili za staro pravdo, pa jim je spodletelo in so jim potem na javnem odru sekali glave. In tako bo prejel plačilo za svoje grehe fašizem ki je zadnjih dvajset let teptal naš narod na svoji domači zemlji.

(Dalje prihodnjič.)

Presenečenje

Podpisana se najsrčneje zaljubljujeva najinim otrokom ter sorodnikom, prijateljem in prijateljicam, ki so nama ob priliki 25-letnice zakonskega življenja priredili presenečenje dne 15. novembra, na Plum St. v dvorani Fairport Harbor, O. Niti najmanj nismo slutila, da se kaj takega pripravlja, ko so naju na zvit način spravili v dvorano. Ko sva vstopila in zagledala veliko množico prijateljev, je zadonel "Surprise!" Kako sva se počutila, ve le tisti, ki je že to poskusil. Neodpušljivo je bilo, ako ne bi izrekla najine pristrane zahvale najinim otrokom Victor, Josephine in Slavko in pridnim kuharicam, ki so obložile mize z vsemi dobrotami, in strežnikom, ki so servirali žejum. Posebno se zahvljujeva sledečim: Mr. in Mrs. Louis Grzelj, Mr. in Mrs. Andy Kapel; Mr. in Mrs. Andy Hrvatin, Mr. in Mrs. Joe Setina; Mr. in Mrs. Louis Svigel; Mr. in Mrs. John Zalar; Mr. in Mrs. Frank Zalek; Mr. in Mrs. Frank Anzele; Mr. in Mrs. Tony Mahne; Mr. in Mrs. John Piler; Mr. in Mrs. Tony Lunka; Mr. in Mrs. Frank Modis; Mr. in Mrs. Robert Milsaler; Mr. in Mrs. Frank Drobnik; Mr. in Mrs. Frank Troha; Mr. Leo Znidarski; Mr. in Mrs. Mike Škrabec; Mr. in Mrs. William Ule; Mr. in Mrs. Frank Južna; Mr. in Mrs. T. Hakala; Mr. in Mrs. Joe Drobnik; Mr. in Mrs. James Square; Mr. in Mrs. John Stree; Miss Ana Stree; Mr. in Mrs. John Vekony; Mrs. Betty Burr; Mr. in Mrs. Joe Zupan; Mr. in Mrs. John Rozman; Mr. in Mrs. John Drobnik; Mr. in Mrs. Feliks Jakopin; Mr. John Žužek. — Iz Clevelanda, Ohio, so: Mr. in Mrs. Frank Slejko, Sr.; Mr. in Mrs. Frank Slejko, Jr.; Mr. in Mrs. Luka Slejko; Mr. in Mrs. Steve Barton; Mr. in Mrs. John Lekan, Sr.; Mr. in Mrs. John Lekan, Jr.; Mr. in Mrs. Charles Koman; Mr. in Mrs. Frank Zalar; Mr. in Mrs. Leo Kapel; Mr. in Mrs. Gasper Basel; Mr. John Kus; Mr. in Mrs. Frank Lekan.

Najlepša hvala Vam vsem za lepo darilo slednjim: Mr. in Mrs. Andy Kapel; Mr. in Mrs. Louis Grzelj; Mr. in Mrs. Andy Hrvatin; Mr. in Mrs. Joseph Setina; Mr. in Mrs. Louis Svigel; Mr. in Mrs. John Zalar; Mr. in Mrs. Frank Zalek; Mr. in Mrs. Frank Anzele; Mr. in Mrs. Tony Mahne; Mr. in Mrs. John Piler; Mr. in Mrs. Tony Lunka; Mr. in Mrs. Frank Modis; Mr. in Mrs. Robert Milsaler; Mr. in Mrs. Frank Drobnik; Mr. in Mrs. Frank Troha; Mr. Leo Znidarski; Mr. in Mrs. Mike Škrabec; Mr. in Mrs. William Ule; Mr. in Mrs. Frank Južna; Mr. in Mrs. T. Hakala; Mr. in Mrs. Joe Drobnik; Mr. in Mrs. James Square; Mr. in Mrs. John Stree; Miss Ana Stree; Mr. in Mrs. John Vekony; Mrs. Betty Burr; Mr. in Mrs. Joe Zupan; Mr. in Mrs. John Rozman; Mr. in Mrs. John Drobnik; Mr. in Mrs. Feliks Jakopin; Mr. John Žužek. — Iz Clevelanda, Ohio, so: Mr. in Mrs. Frank Slejko, Sr.; Mr. in Mrs. Frank Slejko, Jr.; Mr. in Mrs. Luka Slejko; Mr. in Mrs. Steve Barton; Mr. in Mrs. John Lekan, Sr.; Mr. in Mrs. John Lekan, Jr.; Mr. in Mrs. Charles Koman; Mr. in Mrs. Frank Zalar; Mr. in Mrs. Leo Kapel; Mr. in Mrs. Gasper Basel; Mr. John Kus; Mr. in Mrs. Frank Lekan.

Ta dan nama ostane v trajnem spominu, in ob priliki sva Vam pripravljena povrniti.

Mr. in Mrs. Lovrene Bajc, Fairport Harbor, O., dne 20. novembra, 1945.

ZENSKO DELO
Help Wanted (Female)

FILE CLERKS
5 DAY WEEK
SALARY OPEN
ACCIDENT & CASUALTY
INS. CO.
111 JOHN ST., N. Y. C.
MR. KELLY
(228-234)

COOK
TO ASSIST SERVING
3 children at school for lunch. No other extra duties. — Good home and wages.
Call mornings before 11 A. M.
BU 8-6164-1010 Fifth Ave., Apt. 3A
(228-234)

IZURJENE
ŠIVALKE
NA SHINEY IN SWISS KITE
MORRIS SCHACHTER & CO.
1 W. 39th ST., 9th floor, N. Y. C.
(11-27)

HELP WANTED ::
ZENSKO DELO

BINDERY
COLLATORS
NUMBERERS
TABLE WORKERS
EXPERIENCED
LEARNERS ALSO ACCEPTED
Good Pay — Steady Work
40 Hour Week plus 1/2 overtime
EXCELLENT OPPORTUNITY
STEWART - WARREN & BENSON
480 CANAL ST., N. Y. C.
(228-234)

GIRLS! — WOMEN! — ATTENTION!
EXPERIENCED FOLDERS ON
HANDKERCHIEFS
Girl here is your opportunity to do easy work in your own neighborhood. Light, airy factory. — Pleasant working conditions. — Apply by calling. RE 2-9489
SUPERIOR, 105 Henry St., N. Y. C.
(228-234)

GIRL WANTED
FOR
4 ROOM APT.; 2 CHILDREN
FINE SURROUNDING AND
STEADY EMPLOYMENT
GOOD WAGES
TEL. DE 9-7476
(228-234)

HOUSEKEEPER & COOK
Separate room. — Must be reliable and good worker. — Excellent meals. — Good home environment.
Excellent salary
Tel. DE 9-6633
(228-234)

GIRL
GENERAL HOUSEWORKER
4 room apartment; 1 child
Sleep in preferred, but not essential. — Good salary.
Pleasant working conditions
Call BUCKMINSTER 2-1505
Phone before 1, or after 5 P. M.
(228-234)

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANCES
OPERATORS
Experienced on Gloves, also Thimbles, inserters, closer's on whip stitch and Singer Machines. — GIRL to act as Forelady over operator's, must be experienced on leather finger gloves. Good salary, permanent position. Pleasant working conditions. — Apply: TRU-LINE MFG. CO., 21 East 23rd St., N. Y. C. or call OR 4-1194. Ask for Miss WIENER.
(224-230)

YOUNG LADY
to operate
5 AUTOMATIC MACHINES
Good Pay Steady JOB
All Year Round
GERBER & SILVERBERG
43 E. 21st St., GR 7-3235, N.Y.C.
(224-230)

Duplicate Maker
MUST BE EXPERIENCED
To Work with Pattern
M a n
STEADY — GOOD SALARY
See Mr. LEONARD (5th floor)
LOMBARDY DRESSES
134 W. 37th STREET
New York City
(222-228)

CROCHET BEADERS
IZURJENE ZA PINO DELO
NAJBOLJŠA PLAČA
Stalno delo za zmazna dekleta
Prijetne delavske razmere.
M. K. Creative Embroidery Co.
270 West 39th St., N. Y. C.
(226-232)

GIRL WANTED for
LIGHT FACTORY WORK
Good pay; permanent work plus
10 hours overtime per week. —
Pleasant working conditions. —
Must speak English
MODERN GLASS PRODUCTS
400 West Broadway N. Y. C.
(226-232)

Alteration
Hands
SE
POTREBUJEJO
PRIJETNE
DELAVSKE
RAZMERE
JAMES
McCUTCHEON
& CO.
609 — 5th Avenue
New York City
Personnel Office—Mezzanine
(near 49th)
(224-237)

:: HELP WANTED
Help Wanted (Female)

OPERATORS
EXPERIENCED ON MERROW
MACHINES
Highest Rate of Pay. — Steady Work
LIVINGSTON MILLS
*304 EAST 23rd ST., 9th Floor
New York City
(227-233)

S P L O S N A
HIŠNA DELAVKA
DRUGA POMOČ DRŽANA
LASTNA SOBA IN KOPALNICA
Pokličite SC 4-2324
ob jutrih med 9 — 12 uro
(224-230)

FILE CLERKS
5 DAY WEEK
SALARY OPEN
ACCIDENT & CASUALTY INS. CO.
111 JOHN STREET N. Y. C.
MR. KELLY
(228-230)

:: New Jersey ::
(FEMALE HELP WANTED)

Finisher & Trimmers
ON LADIES DRESSES
EXPERIENCE NOT NECESSARY
Good pay; Steady work; Pleasant working conditions. — Apply now.
CHIERO FROCKS CO.
6 Church Street, BOUND BROOK, N. J.
(228-234)

GIRL WANTED
TO OPERATE BRADING MACHINE
Must be over 18 and experienced.
Pleasant working conditions.
Apply now
GEORGE T. FROST & SONS,
567 East 23rd St., PATERSON, N. J.
(228-234)

APPLIQUE CUTTERS
ONLY THOSE EXPERIENCED ON
HIGH GRADE LINE NEED APPLY
High Pay Vacations
Also LEARNERS
Steady work. Very pleasant working conditions. Apply now.
MODERN EMBROIDERY
3700 Bergenline Ave., UNION CITY, N. J.
(228-234)

LINING MAKER
WANTED AT ONCE
EXPERIENCED ON LADIES COATS
Steady work; Good pay; Pleasant working conditions. — Apply now.
MARILYN COAT CO.
507 — 43rd STREET
UNION CITY, N. J.
(228-234)

FLOOR GIRLS and
TRIMMERS
Experience not necessary. Good pay, steady work. — Pleasant working conditions. — APPLY NOW
44 LAFAYETTE ST., NEWARK, N. J. (First Floor) Between Broad and Mulberry St.
(226-222)

OPERATORS
NEW FACTORY
MERROW & MERROW HEMMERS;
also CLEANERS and CLIPPERS
STEADY WORK
HUGO S. BARON
401 Mulberry St., NEWARK, 3rd FL.
(226-232)

OPERATORS
TO WORK ON SAMPLE COTTON
DRESSES
Good Pay; Steady Work; Pleasant Working Conditions
APPLY NOW — DON'T WAIT
451 COMMUNIPAW AVE.
JERSEY CITY, N. J. (Top Floor)
(225-227)

Operators Operators
EXPERIENCED ON SINGER SINGLE
NEEDLE MACHINES
Steady Work with Paid Vacations
Free Insurance, Music while you work.
DON'T WAIT APPLY NOW
LOUSOME GLOVE CO.
309 Mulberry St., NEWARK, N. J.
(225-231)

PRESSERS
NEEDED IMMEDIATELY
EXPERIENCE NOT NECESSARY
Good pay; Steady work; Pleasant working conditions. Apply at once.
6112 JOHNSON PLACE
Second Floor, Park Ave and 61st St.
WEST NEW YORK, N. J.
(224-230)

GIRLS NEEDED
PACKERS
Experienced or Inexperienced
Good salary; Steady work; Chance for Advancement; Pleasant working conditions. — Apply: MAJESTIC SPECIALTIES, 515 GREGORY AVE., Weehawken, N. J.
(221-230)

OPERATORS WANTED ON
LADIES HANDBAGS
STEADY WORK
Pleasant Working Conditions
APPLY NOW
STANDARD HANDBAG CO.
741 W. Front Street, PLAINFIELD, N. J. — Telephone PL 6-7300
(222-228)

OPERATORS
GOOD PAY — STEADY WORK
ALL YEAR ROUND POSITION
Pleasant Working Conditions
APPLY NOW
BRUNO DRESS SHOP
Hillside Ave., SOUTH PLAINFIELD, N. J. — Telephone PL 6-2318
(222-228)

Poslušajte!

Poslušajte!

"THE LAST CHANCE" je eden največjih filmov tega leta! Poln negotovosti, ki so jo preiskovali milijoni evropejcev zadnja leta. MORATE GA VIDETI!!

THE LAST CHANCE

HVALJENO DO NEBA

JUTRI OB 9 A. M.

Broadway in 45. ulica

CRITERION

IGRALEC

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

IZ SPOMINOV MLADENIČA

ROMAN

In od tedaj se me je prijateljsko oklenila, in tako je minolo zadnjih deset dni. Obetanih "zvezd" nisem videl. V par slučajih pa je bila možbeseča. Seznanila me je z Hortense, ki je bila silno zanimiva ženska, ki so jo imenovali v naši sredi Therese philosophe (Modrijanska Tereza).

Ne bom o tem dalje govoril, ker v tem je gradiva za posebno povest izrednega kolorita, ki ga nočem uvesti v to povest. Zdel sem si na vso moč, da bi bilo kmalu konec temu. Toda naših stotisoč je zadostovalo, kakor že omenjeno, za mesec dni, čemur sem se silno čudil; kajti skoraj za osemdesettisoč tega denarja si je nakupila Blanche raznih reči, torej nisimo porabili več nego dvajsetisoč, in vendar je zadostovalo. Blanche proti koncu skoraj odkritostno napram meni — vsaj lagala mi ni več — je povedala, da ne padejo name dolgi, ki jih je bila primorana napraviti. "Ni sem ti dajala v podpis računov in menic," mi je rekla, "ker se mi smiliš. Kaka druga bi to gotovo naredila in bi te spravila v jeco. Vidiš, kako sem te ljubila in kako sem dobra! Ta vražja poroka sama požre silno denarja!"

Imeli smo res svatbo. Vršila se je že proti koncu našega meseca in lahko si mislite, da so zanj izginili zadnji ostanki mojih stotisoč frankov. Tedaj je bilo vse pri kraju, t. j. s tem je končal najin mesec, in zatem šel formalno v pokoj.

To se je zgodilo tako-le. Čez teden dni po naši naselitvi v Parizu, je došel general in sicer naravnost k Blanche in je kar po prvem posetu takorekno ostal pri nas, dasi je imel tudi svoje stanovanje. Blanche ga je vsprejela radostno, s hrupom in smehom in ga začela celo objemati. Prišlo je tako, da ga ona sama ni več pustila proč in moral je povsod hoditi z njo: po bulvaru, na izprehodih, v gledališča in k znanec. Za to je bil general še porabljen. Bil je važnega in dostojanstvenega obličja, skoro visoke postave, z barvanimi licami in velikanskimi brki (služil je namreč svoj čas pri kirasirjih), izrazitega, dasi že precej uvelega obraza. Manire je imel izborne, frak je nosil zelo spretno. V Parizu si je našel tudi svoje redove. S takim človekom hoditi po bulvaru ni bilo lepo, ampak, da se tako izrazim, zelo rekomendujoče. Dobri in priprosti general je bil s tem silno zadovoljen; niti sanjalo se mu ni, da bo tako, ko nas je po prirodu v Pariz obiskal. Prišel je tedaj malone trepetajoč od strahu; mislil je, da Blanche zakriči nanj in ga da zapoditi. Za to pa je bil vsled takega vsprejema ves vzhičen in preživel je ves ta mesec v brezmiselnostnem razpoloženju, in takega sem tudi ostavil.

Ze tukaj sem izvedel podrobnosti, da je

namreč po našem nenadnem odpotovanju iz Ruetttenburga hudo obolel. Zgrudil se je brez zavesti, ves teden potem pa je posedal kakor blazen in govoril nerazumljive reči. Zdravili so ga, toda mahoma je vse pustil, sel v vlak in se pripeljal v Pariz. Seveda je bil Blanche in vsprejen za njega najboljši lek, dasi so mu znaki bolezni ostali še dolgo, neglede na njegovo radostno in vzhičeno razpoloženje. Razsojanja ali kakega količjak resnega pogovora je bil docela nezmožen. V takih slučajih je rekel pri vsaki besedi "hm", kimal z glavo ter tako tudi zadostil vsakomur. Često se je smejal, toda z nekako bolestnim, nervoznim in grgrajočim smehom; zopet drugikrat pa je posedal cele ure mračen kakor noč, z namrščenimi obrvi, ki so bile zelo goste. Marsičesa se niti spominjal ni več; postal je preveč razmišljen in se navadil govoriti sam se seboj. Samo Blanche ga je mogla oživiti. Saj so napadi mračnega, zlovoljnega razpoloženja, da se je zavlekel v kak kot, značili le to, da že dolgo ni videl Blanche, ali da se je kam odpeljala in ga ni vzela s seboj, ali da ga pri odhodu ni prilaskala. Pri tem pa bi niti sam ne mogel povedati, kaj mu je, in sam ni vedel, da je slabe volje in otožen. Ko je sedel uro ali dve (opazil sem to dvakrat, ko je odšla Blanche za ves dan, najbrže k Albertu), se je začel hipoma ozirati, vznemirjati, se ogledovati in premišljati, kakor da koga išče. Toda, ker ni uzel nikogar in se ni domislil, kaj bi rad vprašal, je padel znova v zamišljenost tako dolgo, dokler se ni nenadoma vrnila Blanche vesela, nagajiva, nakitena, s svojim zvončkim smehom. Stekla je k njemu, ga začela tresti ali pa celo poljubljati; s tem ga je sicer redko osrečila. Nekoč se je je general tako razveselil, da se je celo razjokal, čemur sem se moral čuditi.

Kakor hitro je prišel general k nam, ga je takoj začela zastopati pri meni. Bila je celo gostobesedna; pravila je, da se je generalu izneverila radi mene, da je bila malone njegova nevesta, da mu je dala besedo; da je radi nje zapustil družino, da sem bil jaz končno pri njem v službi in da bi tega ne smel pozabiti, kako da se ne sramujem... Jaz pa sem molčal, dočim je ona tako besedičila. Slednjič je s sem prasnul v smeh, in s tem je bila stvar končana t. j. sprva je mislila, da sem prismojen, naposled pa je ostala pri misli, da sem zelo dober in pameten človek. Skratka, imel sem srečo končno zaslužiti popolno naklonjenost tega dostojnega dekleta. (Blanche je bila še prav dobro dekle, po svoje seveda; izpočetka je nisem tako cenil.) "Ti si moder in dober človek," mi je govorila proti koncu, "in škoda samo, da si tak... neumnež! Ničesar, prav ničesar si ne pridobiš!"

(Dalje prihodnjic.)

PRVI EVROPSKI FILM IZZA VOJNE

Na zgornji sliki so razni prizori iz novega evropskega filma "THE LAST CHANCE". Slika je nepozabna in pomenljiva in je sedaj proizvajajo v CRITERION GLEDIŠČU, na Broadway in 4. ulica v New Yorku.

Iz Slovenije

Takrat je bila roška ofenziva...

16. avgusta 1942.

Roška ofenziva, ki bo ostala vedno zapisana v zgodovini slovenskega naroda, je divjala po kočevskem Rogu. Tudi okrog Dolenjskih Toplic je mrgolelo italijanskih vojakov, ki so v svojem pohotnem besu oprezovali, kje nas bodo huje zadeli.

Pol ure hoda od Toplic proti zapadu, v dolini Krke, leži vas Podhosta. Podhoščani so vsi zbegani. Zle slutnje lebde nad njimi, od groze jim ledeni kri... Že pred nekaj dnevi so prišli italijanski vojaki v vas in sumljivo povpraševali po vaškem pokopališču... Ogledovali so si ga natančneje. Toda pokopališče ob cerkvi sv. Martina, tik ob Krki, leži sredi doline, sredi čistine, odane krog in krog z vencem soteških gozdov, kjer so baje — partizani... Nezdovoljni so vojaki odšli, ostala pa je zla slutnja.

Možje in fantje bi radi zbežali v gozdove k tovarišem, se skрили ali vsaj oboroženi stopili po robu preganjalcem, ampak povsod v dolini so sovje oči fašistov, ki budno pazijo.

Danes je nedelja. Sončna pripeka že pokrajino, po ozračju se čuti brnenje italijanskih tankov in kamijonov. Pod večer prijaše v vas krdele italijanskih vojakov iz Straže. Obkolijo vso vas, iz hiš poženo odrastle moze in fantje. Z vrvoj jih zvežejo in hajd v drncu v Stražo.

Okrog 9. ure zvečer je za pokopališčem v Vavti vasi zagrmelo... Odjeknili so prvi strelji. Prve dve žrtvi iz Podhoste sta padli. Strahotno so se strelji ponavljali, da ti je srce zaostajalo; grmelo je v noč pošastno in nesumljivo, da je odmevalo od hiš po vsej dolini. Rablji so odpravljali svoj vnebovpijoč posel, smrt je kosila...

Ubogi Podhoščani! Dvajset mož in očetov, sinov in bratov je nočjo za zmeraj obležalo na tleh...

V Vavti vasi so se fašistični ni krvniki kopali v nedolžni krvi dvajsetih slovenskih mučnikov.

14. avgusta 1945...

V Podhosti plete vence.... Mladinci, mladinke in pionirji donajajo zelenje in živordeče cvetje.

V Vavti vasi za pokopališkim zidom se vrstijo skupni grobovi podhoških žrtev. Danes se spreminjajo žalostni grobovi v svetlične grede. Jutri bo tod spominška svečanost za padlimi junaki. Prišli bodo iz Podhoste starši, žene, bratje, sestre in otroci, tudi tisti otroci, ki svojih očetov nikoli niso videli. Prišli bodo polno rož in jih položili na grobove mučnikov.

Majhna vas si, Podhosta, in vendar tako velika po svojih bolečinah!

— SLAVKO.

("Slov. poročevalec" 16. avgusta 1945.)

Devet in dvajset jih je bilo

Sončno jutro se je razlilo nad Karavankami. Beli oblaki so hiteli na sever, z juga je prihajala pomlad.

Med vlažnimi stenami mučilnice v Begunjah je sedelo devet in dvajset ljudi. Sedeli so na otepah umazane slame, sklonjeni, molčeči. Včasih je kdo izmed njih dvignil glavo, pogledal skozi okno in se z vzdihom spet sklonil... Nekaj težkega in morečega je ležalo na vseh, tako bolečega, da človek z besedo tega ne more povedati. Pred okovanimi, debelimi vrati je čelo je trdo udarjal korak pruskega škornja.

To so tisti strašni koraki, ki ledeno režejo v človeka in nosijo smrt...

France ni klonil glave, z bleščečimi očmi je zrl proti oknu v sončni pramen. Prisljnil je udarcem okovanega škornja: "Ne boš več dolgo teptal slovenskega ljudstva, strli te bodo! Mi bomo morali morda še to uro umreti, a masčevali nas bodo naši borci!"

Zarobljeni so zapahi. Devet in dvajset glasov se je obrnilo proti vratom. Nekaj SS-ovcev z žico v rokah je stopilo v celico. Obsojenci so pobledeli. Zvezali so jim roke na hrbtu, žica je globoko zarezala v zapetja, koža je pordečila, nabreknila. Zdaj je bilo treba še bre, udarcev in psov. Stopali so med kordonov vojakov in šli v smrt... Jeklene čelade in cevi avtomatičnih pušk so se neizprosno bleščale v soncu. Beli oblaki so po sinjem nebu brezskrbno plavali proti Karavankam...

Prispeli so do morišča. Iz vlažne, sveže zemlje je rezala

podolgasta jama. Obrazi mučnikov so postali skoraj čisto prosojni. France jim je vlival poguma: "Tovariši, pokažimo tem krvnikom, kako umirajo junaki!" Prus, s pošastnim izrazom, ga je udaril po ustih.

Razvrstili so jih pred jamo. Vojaki so se postavili v razdalji kakih dvajset metrov. Cevi pušk in brzostrelk so se približale jeklenim čeladom, odprtine cevi so nihale pred očmi obsojencev. K vojakom je pristopil suh oficir in se v lajajočem jeziku norčeval iz ljudi, ki so tisti trenutek gledali smrti v oči. — Vojaki so se krohotali. Padlo je povelje! France je še zavpil: živel komunistična partija, živel partizani! Za njim so vzkliknili drugi.

Nato je devet in dvajset trupel negibno obležalo na tleh...

Tako je padlo 29 talcev, ki so bili 30. marca 1942 ustreljeni v Begunjah v kamnolomu. Med temi žrtvami je bil tudi moj oče.

NANA.

(Slov. poročevalec — 16. sept. 1945.)

MacArthur čestita Eisenhowerju

General Dwight D. Eisenhower je k svojemu imenovanju za šefa ameriškega generalnega štaba od generala Douglasa MacArthurja, svojega nekdanjega višjega poveljnika prejel naslednjo čestitko iz Tokija: "Prisrčne čestitke. Ike. Vsi smo veseli in vsi za teboj."

OFFERINGS TO BUYERS

DELICATESSENS; BARS; GRILLS LUNCHEONETTES; STATIONERIES; RESTAURANTS, ETC.

Good Locations in All Localities — Bargain Prices — S H E L D ' S 172-07 Jamaica Ave., JAMAICA, L. I. RE 9-4480

(228-234)

PAKETI ZA SLOVENIJO

VOLNENO BLAGO ZA SLOVENIJO
NAJVEČJA IZBIRA VOLNENEGA BLAGA V NEW YORKU ZA MOŠKE SUKNJE IN OBLEKE. — SVILENO BLAGO ZA ŽENSKO OBLEKE. — Potem tudi PREDIVO ZA PLESTI
ADOLPH DIAMOND WOOLENS
122 ORCHARD ST., NEW YORK CITY — Tel. ORchard 4-3813-3814
Sprejemamo tudi naročila izven mesta.

(223-232)

HELP WANTED

PRESSMAN
OFFSET PRESS
25 x 38 Black and White
MUSIC WORK
Night Shift, 4:45 PM to 12:45 AM
MAHONEY & ROESE
62 Cooper Square, N. Y. C.

(228-234)

CABINETMAKER
EXPERIENCED
WORK ON FINE CUSTOM-MADE FURNITURE
STEADY WORK: GOOD PAY
A. DEPAUL
200 EAST 20th ST., N. Y. C.

(228-234)

CABINET MAKER
ON FINE FURNITURE
Good Pay — Steady Job
CASARAGI FURNITURE CO.
235 E. 42nd Street, N. Y. C.
MU 4-2839

(228-234)

EXPERIENCED MACHINE WOOD CARVER
Goodly pay: Steady work
A & L MACHINE WOOD CARVING CORP.
409 EAST 70th ST., N. Y. C.

(229-230)

WOOD PATTERN MAKER
FIRST CLASS
BRONX PATTERN & MODEL WORKS
147 E. 126th Street, N. Y. C.

(228-230)

PORTERS
EXCELLENT WORKING CONDITIONS
ALL OVERTIME PAID, TIME & HALF
STEADY POSITION
TEL. PE 6-9460

(228-230)

METAL POLISHER
Experienced on Brass
Steady Work — Good Pay
BUGLE CRAFT INC.
51 SEIGEL ST., BROOKLYN, N. Y. — EV 4-0757

(226-232)

Adamičeva nova knjiga

"A Nation of Nations", nova knjiga, ki jo je spisal Louis Adamič vsebuje 400 strani in je v platnu vezana. Spisana je v angleščini. — Naročite jo lahko od Knjigarne Slovenic Publishing Co., 216 West 18th St., New York 11, N. Y. — Cena je s poštnino \$3.50.

Kupujte Victory Bonde potom Pay-Roll Savings Plan.

HELP WANTED (MALE)

DELAVCE IŠČEJO

PAINTER
Inside Work
EXPERIENCED
Phone
DI 2-0435

(227-229)

POLISHER
Experienced on COSTUME JEWELRY
Steady work: Excellent salary: Good hours — Apply:
KAYNEE ORNAMENT CO.
141 W. 40th ST., N. Y. C.
Tel. LO 5-0648

(227-233)

GLASS BLOWERS AND WIRE WORKERS
on GLASS PRODUCTS
Good pay: Steady job — Apply at
VARIETY ART GLASS CO.
40 WEST 18th ST., N. Y. C.

(227-233)

UPHOLSTERER
for Custom Work
C. I. O. SHOP
CURTIS FURNITURE CO.
450 EAST 149th ST., N. Y. C.

(227-229)

PORTER
MODERNA DELAVNICA
Dobra plača: Stalna služba
6 DNI NA TEDEN
Sobote proste
GNOME BAKERS, INC.
320 EAST 65th ST., N. Y. C.

(223-229)

UPHOLSTERER
Must be experienced on Fine New Custom Work
Also on REPAIRS
Good wages: steady — Apply:
WEBSTER UPHOLSTERY
518 E. 240th St., near Webster & McLean Ave., BRONX
FA 4-9642

(226-228)

M RAMOR
REZALCI IN POLIRJI STROJNI DELAVCI
DOBRA PLAČA — STALNO DELO
396 FLUSHING AVE., near Marcy Ave., BROOKLYN
Phone EVergreen 8-1431

(225-231)

Opozorite še druge, ki ne štajajo "G. N." na te oglase. — Mogote bo komu vstareno.

CABINET MAKERS A-1
ON STORE FIXTURES & BARS
EXCELLENT SALARY
COCO CONSTRUCTION
GL 2-4590

(222-228)

HELP WANTED — (MALE)

ČEVLJARJI
ROČNI DELAVCI STROJNI DELAVCI
POTREBUJEMO IZURJENEGA FORMANA
ZA VODSTVO VELIKE ZVEZE POPRAVLJALNIC ČEVLJEV
Vprašajte SPOTLESS STORES, INC.
1223 ST. NICHOLAS AVENUE, NEW YORK CITY
ali 317 — 9th AVENUE, PATERSON, N. J.

(223-229)

HELP WANTED

BAKERS (2) Also PACKER & SLICER (1)
MODERNA DELAVNICA
DOBRA PLAČA
Stalna služba za prave moze
GNOME BAKERS, INC.
320 EAST 65th ST., N. Y. C.

(227-229)

A-1 Sprayers
Stain and Lacquer
(RADIO CABINETS)
ARTEK - PASCOC
923 OLD NEPPERHAM AVE.
YONKERS, N. Y.
YONKERS 5-4400

(227-233)

(MALE & FEMALE HELP WANTED)

YOUNG GIRLS or BOYS
Experienced or Beginners
STENCIL CUTTERS
also General Workers in covering up on FINE GLASS SPECIALTIES. — Good pay, steady job.
VENUS GLASS
251 Elizabeth St., N. Y. C.

(226-232)

New Jersey
HELP WANTED — (MALE)

Machine Shop

HELP WANTED
FOR NIGHT SHIFT
1st Class PLANNER HANDS
Horizontal BORING
VERTICAL MILLING
FOR DAY SHIFT
PATTERN MAKER

APPLY
RUTHERFORD MACHINERY CO.
Herman Street & Central Avenue
EAST RUTHERFORD, N. J.
(227-233)

50 PAINTER WANTED
Steady interior work — High wages.
S. P. SIMMONS CO.
314 Broadway
East Paterson, N. J.
FAir Lawn 6-1482

(227-229)

FINISHERS UPHOLSTERERS
Steady work, good pay, pleasant working conditions. — Apply
KOOS BROS. WAREHOUSE
STILES ST. and ST. GEORGE AVE., LINDEN, N. J.
(224-229)

(MALE & FEMALE HELP WANTED)

WATCHERS SPANNERS HELPERS LEARNERS
on UNDERWEAR
C. BILDER & CO.
7013 Polk St., GUTTENBERG, N. J.
(224-230)